

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาสังคมท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในแง่บวกและแง่ลบ อันมีผลกระทบจากบริบทสังคมโลก เพื่อให้สามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง แข่งขันกับนานาชาติได้อย่างมีศักดิ์ศรีบนฐานแห่งความเป็นไทย โดยที่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน และสังคมมีสันติสุข การพัฒนาคุณภาพคนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดและระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้น จึงจะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะต่างๆ ของคนที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 20) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ว่า หลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษา ยังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษา มาตรา 9(6) ทั้งนี้ การจัดการกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 3-7)

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการจัดการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและ

การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะครูในโรงเรียน เพราะครูเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการ ต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 2) ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดมาตรฐานเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการและจะประเมินภายนอกโรงเรียนไว้ในมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่มีตัวบ่งชี้ได้แก่ 1) มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ 2) มีความซื่อสัตย์สุจริต 3) มีความกตัญญูกตเวที 4) มีเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม 5) ประหยัด รู้จักทรัพย์สินของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างมีคุณค่าและ 6) นิยมไทย เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาไทย ภูมิใจในความเป็นไทย และรักษาวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้ความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนต้องอาศัยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและปรับพฤติกรรมผู้เรียน จำเป็นต้องอาศัยเทคนิคอื่น ๆ ประกอบให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความร่วมมือร่วมใจในองค์การบนพื้นฐานความต้องการร่วมกัน และพัฒนาอย่างเป็นระบบ (ประภาศรี อึ้งกุล. 2542 : 6)

โรงเรียนบ้านโนนจาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 3 มีครู 18 คน นักเรียน 382 คน นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ จากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา พบว่า การจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกันถึง 3 ช่วงชั้นก่อให้เกิดปัญหาค้นวินัย เนื่องจากวัยของนักเรียนแตกต่างกัน โดยเฉพาะนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งปรากฏชัดเจนในเรื่องการเข้าแถวเคารพธงชาติ และการเข้าเรียนในชั้นเรียน การแต่งกายไม่ถูกระเบียบ มาโรงเรียนสาย ไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง เข้าเรียนช้า หนีเรียน ขาดเรียนบ่อย

นักเรียนบางคนจะใช้ช่วงเวลาดังกล่าวไปในทางที่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวมต่ำ (รายงานการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา. 2549 : 10-11) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานผลการประเมิน โรงเรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่าโรงเรียนยังมีจุดอ่อนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในส่วน of นักเรียน คือ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ โดยในตัวอย่างที่ประเด็นการมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีผลสำเร็จของกิจกรรม ร้อยละ 40 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง ในส่วนของครู พบว่า ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับพอใช้ และในส่วนการบริหาร พบว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่บูรณาการเชื่อมโยงความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ และแนวคิดของสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนกับความจริงของชีวิตรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องปฏิบัติในสังคมร่วมกับผู้อื่น ในระดับพอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). 2548 : 14-15) ในการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนที่ผ่านมา โรงเรียนได้ให้ความสำคัญในเรื่องการแต่งกายให้ถูกระเบียบ การมาโรงเรียนให้ทันเข้าร่วมพิธีเคารพธงชาติ รับฟังการอบรมรับแจ้งข่าวสารต่าง ๆ และการเข้าเรียนตามตารางเรียนที่กำหนด โดยการจัดครูเวรประจำวันดูแลต้อนรับนักเรียนที่หน้าประตูทางเข้า การตรวจเช็คชื่อและการแต่งกายหน้าเสาธงทุกเช้า การให้การอบรมสั่งสอนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน แต่ก็ยังมีนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาผลการวิจัย พบว่า ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู (สุวัฒน์ ชมภูพงษ์. 2540 : 94-95) และมีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรควบคุมพฤติกรรมผู้เรียน โดยครูอาจารย์ร่วมมือกัน จัดให้มีกิจกรรมการสอดส่องดูแลพฤติกรรมนักเรียนและให้ความสนใจในการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับของทางโรงเรียน(พัชรินทร์ แก้วพาคี. 2546 : บทคัดย่อ) นอกจากนั้นโรงเรียนควรกำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหามาให้ชัดเจน ครูอาจารย์ต้องมีความจริงใจ เอื้ออาทร รับฟังปัญหาและรักษาความลับของนักเรียนได้ (สำนักนายกรัฐมนตรื. 2542 : 116-117) จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนและครู ต่างก็ได้เสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมและพัฒนาวินัยของนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนได้สำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ฝึกการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน การป้องกัน

แก้ไขไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เพื่อให้เป็นคนที่สามารถดำรงตนอยู่กับคนอื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานักเรียนให้ดี เก่งและมีความสุข ตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่ต่อเนื่อง เข้มแข็ง เสริมสร้างพฤติกรรมพื้นฐานที่นำไปสู่การมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลและสังคมในอนาคตจึงมีความสนใจที่ศึกษาและจัดกิจกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพด้านวินัย 3 กิจกรรม ประกอบด้วย การประชุมปฏิบัติการครู การอบรมวินัยและการคิดตามแก้ปัญหาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ รวมทั้งพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาด้านการเรียนการสอน มาตรฐานการจัดการศึกษาด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และความต้องการของท้องถิ่น ส่งผลต่อการจัดการศึกษาตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของชุมชนในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหาในการประกันคุณภาพด้านวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นอย่างไร
2. จะพัฒนาการประกันคุณภาพด้านวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีคุณภาพสูงขึ้นได้อย่างไร

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการประกันคุณภาพวินัยด้านความรับผิดชอบต่อความสะอาดและการตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนจาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อดำเนินการประกันคุณภาพด้านวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อความสะอาดและการตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนจาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

ความสำคัญการวิจัย

1. เป็นข้อเสนอแนะและแนวทางสำหรับครู ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนต่อไป
2. เป็นแนวทางในการจัดการ แก้ไขปัญหา และป้องกันพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาวินัยของนักเรียน
3. เป็นแนวทางในการประกันคุณภาพด้านวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสะอาด และการตรงต่อเวลา

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) ได้แก่

1.1.1 ผู้วิจัย	จำนวน 1 คน
1.1.2 กรรมการฝ่ายปกครอง	จำนวน 2 คน
1.1.3 ครูประจำชั้น	จำนวน 6 คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Groups of Informants) ได้แก่

1.2.1 ครูที่ไม่อยู่ในกลุ่มผู้ร่วมวิจัย	จำนวน 9 คน
1.2.2 ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 4 คน
1.2.3 นักเรียนที่ไม่อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย	จำนวน 9 คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน 22 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนจาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังนี้

1.3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	จำนวน 20 คน

- 1.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 20 คน
รวมทั้งสิ้น จำนวน 40 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินงานเพื่อประกันคุณภาพด้านวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนจานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การประกันคุณภาพวินัยด้านความรับผิดชอบ ด้านความสะอาดและด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนจาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กำหนดกรอบการพัฒนาจากการประชุมของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน ดังนี้

1.1 ความรับผิดชอบ

1.2 ความสะอาด

1.3 การตรงต่อเวลา

2. กลยุทธ์ในการพัฒนา ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การประชุมปฏิบัติการครู

2.2 การเสริมสร้างวินัยนักเรียน

2.3 การแก้ปัญหาให้นักเรียนรายบุคคล

ระยะเวลาการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ใช้เวลาในการดำเนินการดำเนินงาน 3 เดือน ระหว่างเดือนธันวาคม 2550 – กุมภาพันธ์ 2551 ดังนี้

1. ขึ้นเตรียมการ ธันวาคม 2550

2. ขึ้นดำเนินกิจกรรม ระยะที่ 1-2 ธันวาคม – กุมภาพันธ์ 2551

3. ขึ้นสรุปผล กุมภาพันธ์ 2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณสมบัติ คุณลักษณะ สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียน สังคมในปัจจุบันและอนาคต โดยได้มาตรฐานตามที่ต้องการ

2. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ ในโรงเรียน บ้าน โนนจาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

3. การประกันคุณภาพวินัย หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาด้านวินัย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความสะอาดและการตรงต่อเวลา โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่โรงเรียนแต่งตั้ง

3.1 คุณภาพด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบ ในงานที่ตนได้รับมอบหมาย รวมถึงการรู้จักรักษาสีทิว ระเบียบวินัยของส่วนบุคคลและของส่วนรวม โดยปรากฏหรือสะท้อนออกมาให้เห็นได้จากการที่นักเรียนรู้จักให้ความร่วมมือ และช่วยกันรักษาความสะอาด ช่วยกันรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชั้นเรียน การรู้จักจัดเก็บสัมภาระหรือสื่ออุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้เข้าที่และเป็นระเบียบเรียบร้อย หลังเลิกเล่นหรือหลังจากเลิกใช้งานแล้ว การร่วมกิจกรรมความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง การตรงต่อเวลาหน้าที่การรักษาคำพูด ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ และ/หรือ ข้อตกลงต่างๆ อย่างเคร่งครัด พัฒนาการ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบนี้ สามารถศึกษาและติดตามดูความเปลี่ยนแปลงได้ตามความถี่การเกิดพฤติกรรมย่อยตามรายการที่กำหนด และการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้มาจากแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการดำเนินการ

3.2 คุณภาพด้านความสะอาด หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นว่า

นักเรียนมีความเป็นแก่นสารของความสะอาด เป็นผู้ที่มีอุปนิสัยรักความสะอาด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของความสะอาด รู้จักวิธีรักษาความสะอาด รวมถึงการมีทักษะในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำความสะอาด การป้องกัน และการบำรุงรักษาความสะอาด ทั้งด้านร่างกาย เครื่องแต่งกาย อาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ อุปกรณ์ เครื่องใช้ อาคารสถานที่และทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความสะอาดนี้ สามารถศึกษาและติดตามดูความเปลี่ยนแปลงได้ตามความถี่ของการเกิดพฤติกรรมย่อยตามรายการที่กำหนด และการเปรียบเทียบข้อมูลที่มาจกแบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการดำเนินงาน

3.3 คุณภาพด้านการตรงต่อเวลา หมายถึง การที่นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนและถึงโรงเรียนช่วงเวลา 07.30 น. – 08.00 น. เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่เวลา 08.30 น. – 15.30 น. ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการตรงต่อเวลานี้ สามารถศึกษาและติดตามดูความเปลี่ยนแปลงได้จากความถี่ของการเกิดพฤติกรรมย่อยตามรายการที่กำหนด และการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้มาจากแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการดำเนินการ เป็นต้น

4. มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ ประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา

5. การติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การติดตาม การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ว่าได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่โรงเรียนกำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน และแผนปฏิบัติการของโรงเรียนหรือไม่ ซึ่งถือว่าเป็นการควบคุมคุณภาพ

6. มาตรฐานและตัวชี้วัด หมายถึง ข้อกำหนดและตัวบ่งชี้เกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผล

7. การนิเทศ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแนะนำข้อมูลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครู รวมถึงการให้ความช่วยเหลือครูเพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับงาน สามารถประสานงานกับผู้ร่วมงาน ทั้งนี้ เพื่อติดตาม สังเกตการปฏิบัติงานที่มุ่งสร้างสรรค์พัฒนางานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

8. การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ฝึกฝนให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ทักษะ ความสามารถ แนวคิด วิสัยทัศน์ กฎเกณฑ์ ทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดี เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู และการฝึกอบรมนี้จะต้องจัดให้มีขึ้นภายใต้บรรยากาศแห่งความรักและมิตรภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา

9. สภาพความคาดหวัง หมายถึง พัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาในรูปของคุณลักษณะอันพึงประสงค์และประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านวินัยที่ผู้วิจัยช่วยกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสามารถศึกษาและติดตามสังเกตความเปลี่ยนแปลงได้โดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากแบบประเมินพฤติกรรม และการสังเกตก่อนและหลังการพัฒนาโดยใช้ระเบียบวิธีทางสถิติคือ ค่าเฉลี่ย

10. การสังเกตและการประเมินพฤติกรรม หมายถึง การสังเกตเพื่อประเมินสภาพความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบ ความสะอาดและด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบและขอบเขตของการสังเกตและการประเมิน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ ของนักเรียน 3 เรื่อง คือ ความรับผิดชอบ ความสะอาดและการตรงต่อเวลา โดยใช้ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ ถ้านักเรียนไม่ค่อยปฏิบัติหรือปฏิบัตินานๆ ครั้ง ให้ถือว่าพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงทางวินัยของนักเรียนด้านนั้นๆ อยู่ในระดับต่ำหรือน้อยและต้องการปรับปรุงแก้ไขมาก และถ้าหากว่านักเรียนปฏิบัติบ่อยๆ หรือประจำสม่ำเสมอ แสดงว่าพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงทางวินัยของนักเรียนด้านนั้นๆ อยู่ในระดับมากและนักเรียนมีความต้องการปรับปรุงแก้ไขน้อย

11. ผู้ร่วมวิจัย หมายถึง ผู้ร่วมดำเนินการวิจัย โดยเป็นผู้ที่มีความสนใจร่วมกันในปัญหาเดียวกัน มีความสนใจในแนวทางที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน หรือเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย ในที่นี้หมายถึง ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ครูฝ่ายปกครองซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและรวมถึงผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลเสริมด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียน ได้พัฒนาครูและให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการประกันคุณภาพด้านวินัย จิตวิทยาการให้คำปรึกษา และเทคนิคการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ รวมทั้งการจัด กิจกรรมพัฒนาวินัยที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของ โรงเรียนและชุมชน
2. นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบ ความสะอาดและการตรงต่อเวลาสูงขึ้น
3. โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพด้านวินัยที่มีความเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ
4. นักเรียน ได้พัฒนาการเรียนรู้ และมีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY